
Exercicis de Càlcul

Enginyeria Aeronàutica EETAC

Departament de Matemàtiques

Universitat Politècnica de Catalunya

Curs 2019-2020

1 Introducció. Funcions

Exercicis introductoris

1. Resoleu les següents inequacions:

$$\begin{array}{llll} \text{(a)} & -6x + \frac{7}{3} \leq \frac{3}{2}x + 1 & \text{(c)} & x^2 + x > 6 \\ \text{(b)} & \frac{4}{3}x + \frac{1}{2} > -x & \text{(d)} & 4x^2 - 4x + 1 \leq 0 \end{array} \quad \begin{array}{llll} \text{(e)} & |x| < 1 & \text{(g)} & |x + 1| \leq 3 \\ \text{(f)} & |x| \geq 1 & \text{(h)} & |x + 1| > 3 \end{array}$$

2. Estudieu els límits laterals de les següents funcions, en els punts que s'indiquen:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} & \frac{1}{x-1} \text{ en } x = 1 \\ \text{(b)} & \frac{1}{\ln(1+x)} \text{ en } x = 0 \\ \text{(c)} & \frac{|x|}{x} \text{ en } x = 0 \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{(d)} & e^{\frac{1}{x}} \text{ en } x = 0 \\ \text{(e)} & e^{\frac{1}{|x|}} \text{ en } x = 0 \\ \text{(f)} & e^{-\frac{1}{|x|}} \text{ en } x = 0 \end{array}$$

3. Estudieu la continuïtat de les següents funcions i classifiqueu-ne les eventuals discontinuïtats:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} & f(x) = \begin{cases} e^{\frac{1}{|x|}} & \text{si } x \neq 0 \\ 0 & \text{si } x = 0 \end{cases} \\ \text{(b)} & f(x) = \begin{cases} \frac{|x|}{x} & \text{si } x \neq 0 \\ 0 & \text{si } x = 0 \end{cases} \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{(c)} & f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - x}{x^2 - 1} & \text{si } x \neq \pm 1 \\ 0 & \text{si } x = \pm 1 \end{cases} \\ \text{(d)} & f(x) = \begin{cases} e^{1+\ln|x|} & \text{si } x \neq 0 \\ 0 & \text{si } x = 0 \end{cases} \end{array}$$

4. Doneu una equació de cadascuna de les següents còniques:

- (a) Circumferència de centre $(4, -1)$ i radi 1.
- (b) Circumferència de centre $(-2, -2)$ i radi $5\sqrt{2}$.
- (c) El·lipse de centre $(4, -3)$ i semieixos de longitud $\sqrt{3}$ i 2.
- (d) Paràbola de vèrtex $(1, -4)$ que passa pel punt $(-5, 1)$.
- (e) Paràbola de vèrtex $(1, 4)$ que passa pel punt $(-5, 1)$.
- (f) Hipèrbola de centre $(0, 0)$, vèrtexs $(\pm 2, 0)$ i asímptotes d'equació $y = \pm 3x$.

5. Identifiqueu i dibuixeu les corbes següents:

$$\begin{array}{lll} \text{(a)} & y^2 - x^2 = 1 & \text{(e)} & 4x^2 + 4y^2 = 1 \\ \text{(b)} & 25x^2 + 36y^2 = 900 & \text{(f)} & 8x = y^2 \\ \text{(c)} & 2x^2 - y^2 = 4 & \text{(g)} & 10y = x^2 \\ \text{(d)} & xy = 4 & \text{(h)} & 4x^2 + 9y^2 = 16 \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{(i)} & xy = -1 \\ \text{(j)} & 3y^2 - x^2 = 9 \\ \text{(k)} & xy = 0 \end{array}$$

Exercicis bàsics

6. Resoleu les següents inequacions:

$$\begin{array}{lll} \text{(a)} & \frac{x+2}{3x-4} < 0 & \text{(e)} & |1-x| < 4x+1 \\ \text{(b)} & (x+1)(x+2)(x-4) < 0 & \text{(f)} & \frac{|x-1|}{x} \leq 0 \\ \text{(c)} & 2x + \frac{x}{x+1} - 3 > 0 & \text{(g)} & (1+x)^2 \geq |1-x^2| \\ \text{(d)} & \frac{x-1}{x^2-x-12} < \frac{1}{x+2} & \text{(h)} & |34+21x-x^2| \leq -1 \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{(i)} & 1-x^2 \leq |x-1| \\ \text{(j)} & \frac{3e^{-x}}{x^3-x} \leq 0 \\ \text{(k)} & x^2 - \left| \frac{1}{4} - x \right| > 0 \end{array}$$

7. Calculeu el domini de les funcions definides per les següents expressions:

(a) $f(x) = \sqrt{x(x^2 - 1)}$

(d) $j(x) = \frac{x}{\sin x - \cos x}$

(b) $g(x) = \ln(1 - \ln x)$

(e) $m(x) = \sqrt{\ln\left(\frac{x-2}{x-1}\right)}$

(c) $h(x) = \arcsin \frac{x}{1-x}$

(f) $n(x) = \ln(\ln(\ln x))$

8. Estudieu els límits laterals de les següents funcions, en els punts que s'indiquen:

(a) $\frac{1}{1 + 2^{\frac{1}{1-x}}}$ en $x = 1$

(c) $\arctg\left(\frac{1}{x}\right)$ en $x = 0$

(b) $\sin\left(\frac{1}{x}\right)$ en $x = 0$

(d) $\operatorname{tg} x$ en $x = \frac{3\pi}{2}$

9. Doneu una expressió simplificada de $\sinh(\ln 2)$ i $\cosh(\ln 3)$.

10. Demostreu que $(\cosh x + \sinh x)^n = \cosh(nx) + \sinh(nx)$, per tot $x \in \mathbb{R}$ i $n \in \mathbb{N}$.

11. Determineu les equacions de les següents còniques i dibuixeu-les:

(a) Circumferència de centre $(6, 1)$ que passa per l'origen.

(b) El·lipse de centre $(-1, 2)$ amb vèrtexs als punts $(1, 2)$ i $(-1, 1)$.

(c) El·lipse de centre $(0, 5)$ amb vèrtexs als punts $(0, 2)$ i $(-1, 5)$.

(d) Paràbola de vèrtex $(1, -2)$, eix de simetria paral·lel a l'eix OX i que passa pel punt $(4, 3)$.

(e) Paràbola de vèrtex $(1, -2)$, eix de simetria paral·lel a l'eix OX i que passa per l'origen.

(f) Hipèrbola de centre $(-1, -3)$ amb un vèrtex al punt $(0, -3)$ i una asímptota d'equació $y = 2x - 1$.

(g) Hipèrbola de centre $(-1, -3)$ amb un vèrtex al punt $(0, -3)$ i una asímptota de pendent -2 .

(h) Hipèrbola de centre $(-1, -3)$ amb un vèrtex al punt $(-1, 0)$ i una asímptota de pendent 2 .

(i) Hipèrbola equilàtera de centre $(1, 6)$ que passa pel punt $(2, 4)$.

12. Identifiqueu i dibuixeu les corbes següents:

(a) $x^2 + y^2 + 16x - 12y + 10 = 0$

(d) $4x^2 + 4y^2 + 8y - 3 = 0$

(b) $x^2 + y^2 - 4x + 5y + 10 = 0$

(e) $x^2 + y^2 - x - 2y + 3 = 0$

(c) $x^2 + y^2 + x - y = 0$

(f) $x^2 + y^2 + \sqrt{2}x - 2 = 0$

13. Identifiqueu i dibuixeu les corbes següents:

(a) $xy - y = 0$

(e) $y^2 - 4y + 4 - x = 0$

(b) $x^2 + 2y^2 + 4x + 4y = 2$

(f) $(x + y)^2 - 1 = 0$

(c) $x^2 - y^2 + 2x + 2y = 1$

(g) $2x^2 + 2x + y^2 - y = 1/4$

(d) $3x^2 - 6x - y^2 + 4y = 4$

(h) $-4x^2 + y^2 - 2y = 0$

14. Considerem la corba d'equació $ax^2 + 2x + 3y^2 + by + 1 = 0$.

Determineu per a quins valors de a i b es tracta de:

(a) Una circumferència de radi 1

(c) Una paràbola de vèrtex $(1, 1)$

(b) Una el·lipse de centre $(-2, 1)$

(d) Una hipèrbola amb centre a l'eix OX

Quina corba es té quan $a = -3$ i $b = -4$?

Exercicis avançats

15. Proveu que el perímetre d'un polígon regular de n costats inscrit en una circumferència de radi r és $2rn \sin\left(\frac{\pi}{n}\right)$. A quin valor tendeix aquest perímetre quan n és gran?

16. Considerem les funcions $f(x) = x \sin^2 x$, $g(x) = x^2(1 + \sin^2 x)$, $h(x) = x + \sin x$, $j(x) = \sin\left(\frac{1}{x}\right)$.

Raoneu l'existència dels següents límits:

(a) $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$	(c) $\lim_{x \rightarrow +\infty} h(x)$	(e) $\lim_{x \rightarrow 0} j(x)$	(g) $\lim_{x \rightarrow 0} j(x) \cdot h(x)$
(b) $\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x)$	(d) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{g(x)}{h^2(x)}$	(f) $\lim_{x \rightarrow +\infty} h(x) \cdot j(x)$	(h) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{j(x)}{x}$

17. Resoleu les equacions següents:

(a) $\cosh^2 x + \frac{3}{4} \sinh x = 1$

(b) $\cosh(2x) + \sinh x = 7$

2 Derivació de funcions d'una variable

Exercicis introductoris

1. Calculeu la derivada de les següents funcions i simplifiqueu per expressar-la en la forma indicada:

$$\begin{aligned}
 \text{(a)} \quad f(x) &= \frac{(1-x)^p}{(1+x)^q} \dots\dots\dots f'(x) = ((q-p)x - p - q) \frac{(1-x)^{p-1}}{(1+x)^{q+1}} \\
 \text{(b)} \quad f(x) &= \frac{1}{4} \ln \frac{x^2-1}{x^2+1} \dots\dots\dots f'(x) = \frac{x}{x^4-1} \\
 \text{(c)} \quad f(x) &= \ln \left(x + \sqrt{x^2+1} \right) \dots\dots\dots f'(x) = \frac{1}{\sqrt{x^2+1}} \\
 \text{(d)} \quad f(x) &= \frac{\cos x}{\sin^2 x} \dots\dots\dots f'(x) = -\frac{1+\cos^2 x}{\sin^3 x} \\
 \text{(e)} \quad f(x) &= \frac{1}{2} x \sqrt{a^2-x^2} + \frac{1}{2} a^2 \arcsin \frac{x}{a} \quad (a > 0) \dots\dots\dots f'(x) = \sqrt{a^2-x^2} \\
 \text{(f)} \quad f(x) &= 2 \arctan \frac{x}{1+\sqrt{1-x^2}} \dots\dots\dots f'(x) = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} \\
 \text{(g)} \quad f(x) &= 2 \tan \frac{x}{2} - x \dots\dots\dots f'(x) = \frac{1-\cos x}{1+\cos x} \\
 \text{(h)} \quad f(x) &= \frac{1}{a^2+b^2} (a \cos bx + b \sin bx) e^{ax} \dots\dots\dots f'(x) = e^{ax} \cos bx
 \end{aligned}$$

2. Calculeu i simplifiqueu la derivada de les següents funcions:

$$\text{(a)} \cosh^2 x + \sinh^2 x \quad \text{(b)} \tanh x + \tan x \quad \text{(c)} \ln(\cosh x) + \ln(\cos x) \quad \text{(d)} x^{\ln x}$$

3. Estudieu la derivabilitat de les funcions següents en els punts que s'indiquen:

$$\begin{aligned}
 \text{(a)} \quad f(x) &= \begin{cases} x^2-4 & \text{si } x \leq 2, \\ 4-x^2 & \text{si } x > 2 \end{cases} \quad \text{en } x=2 & \text{(d)} \quad f(x) &= (x-3)^{3/2} \quad \text{en } x=3 \\
 \text{(b)} \quad f(x) &= |x-4| \quad \text{en } x=4 & \text{(e)} \quad f(x) &= \sqrt{x-5} \quad \text{en } x=2 \\
 \text{(c)} \quad f(x) &= (x-3)^{2/3} \quad \text{en } x=3 & \text{(f)} \quad f(x) &= \sqrt{x-5} \quad \text{en } x=5
 \end{aligned}$$

4. Calculeu les equacions de les rectes tangents a les següents corbes, als punts que s'indiquen:

$$\begin{aligned}
 \text{(a)} \quad f(x) &= x^x \quad \text{en el punt d'abscissa } 1 \\
 \text{(b)} \quad g(x) &= \ln \left(\frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x} \right) \quad \text{en el punt d'abscissa } \frac{\pi}{3}
 \end{aligned}$$

5. Calculeu l'equació de la recta tangent a la gràfica de $f(x) = x^3 - 9x$ en el punt d'abscissa a . És possible que aquesta recta tangent talli la gràfica de la funció en algun altre punt? Comproveu-ho per $a = \sqrt{3}$.

6. Determineu les equacions de totes les rectes tangents a la gràfica de la funció $f(x) = \ln x$. Donat $k \in \mathbb{R}$, determineu quina d'elles passa pel punt $(0, k)$.

7. Per cadascuna de les següents corbes, trobeu l'expressió de $y'(x)$ derivant implícitament.

$$\text{(a)} \cos(xy) = 2y \quad \text{(b)} y^3 = \ln(x^3 + y^3) \quad \text{(c)} e^{xy} - x + y^2 = 1$$

8. Calculeu les equacions de les rectes tangents a les següents corbes, als punts que s'indiquen:

$$\begin{aligned}
 \text{(a)} \quad &\text{Hipèrbola d'equació } x^2 - y^2 - x = 1, \text{ en el punt } (2, 1) \\
 \text{(b)} \quad &\text{Cúbica d'equació } x^3 + 3x^2y - 6xy^2 + 2y^3 = 0, \text{ en el punt } (1, 1) \\
 \text{(c)} \quad &\text{Lemniscata d'equació } 3(x^2 + y^2)^2 = 100xy \text{ en el punt } (3, 1).
 \end{aligned}$$

9. Trobeu les equacions de les rectes tangent i normal a la corba $x^2 - y^2 = 7$ en el punt $(4, -3)$. Dibuixeu conjuntament la corba i les rectes.
10. Calculeu els següents límits:
- (a) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt{x+1} - \sqrt{2x-7}$ (c) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt{x^2+1} - \sqrt{x^2+9}$ (e) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3^x - 2^x}{3^x + 2^x}$
 (b) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt{x^2+x-1} - \sqrt{x^2+9}$ (d) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{x^2+x+1}}{2x-1}$ (f) $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{3^x+2}{3^x+6}$
11. Calculeu els següents límits, usant la regla de l'Hôpital:
- (a) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x}$ (c) $\lim_{x \rightarrow -\infty} x e^x$ (e) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\arcsin x}$
 (b) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x}$ (d) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x}{x}$ (f) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^x}{x^2}$
12. El polinomi de Taylor de grau ≤ 2 de la funció $f(x) = \sin(x)$ al voltant de l'origen és $P_2(x) = x$. A l'adreça <http://www.calculusapplets.com/linearapprox.html> trobareu un *applet* que us permetrà comparar aquestes dues funcions.
- (a) Useu l'*applet* per comprovar que $\sin(0.01) \sim 0.01$ és una aproximació amb 6 decimals correctes.
 (b) Useu la fórmula del residu de Lagrange per trobar una estimació de l'error comès en aproximar $\sin(0.01)$ per 0.01.
 (c) Useu l'*applet* per representar gràficament la funció $g(x) = \sin(x) - x$ en l'interval $[-0.1, 0.1]$ i observeu-ne el valor en $x = 0.01$. Compareu aquest resultat amb el de l'apartat anterior.
 (d) Què se'n pot deduir del valor de $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x}$?
13. Determineu el polinomi de Taylor de grau N de la funció f en el punt a . Escriviu-ne també l'expressió del residu de Lagrange.
- (a) $f(x) = 3 \sin 2x - 2 \cos 3x$, $a = 0$, $N = 5$ (d) $f(x) = x^2 e^x - x e^{-x}$, $a = 0$, $N = 5$
 (b) $f(x) = x^5$, $a = 1$, $N = 5$ (e) $f(x) = \sqrt[3]{x}$, $a = 8$, $N = 2$
 (c) $f(x) = e^{2x}$, $a = -1$, $N = 4$ (f) $f(x) = \sin x$, $a = \frac{\pi}{2}$, $N = 6$
14. Trobeu el polinomi P , de grau mínim, tal que $P(-1) = 3$, $P'(-1) = 2$, $P''(-1) = -2$, $P'''(-1) = 12$.
15. Calculeu l'equació de la paràbola que millor aproxima, al voltant de l'origen, la corba d'equació $y = e^x \ln(x+1)$.
16. Trobeu els valors $a, b \in \mathbb{R}$ per als quals $f(x) = a \ln x + bx^2 + x - 2$ té extrems relatius en els punts $x = 1$ i $x = 2$. Determineu si són màxims o mínims.
17. Estudieu els extrems absoluts de les funcions següents en els intervals donats:
- (a) $f(x) = -x^2$ en $[-2, 2]$ (c) $f(x) = 3x^4 - 4x^3 - 12x^2 + 1$ en $[-2, 3]$
 (b) $f(x) = \sqrt{25 - 4x^2}$ en $[-2, 2]$ (d) $f(x) = \sqrt{x-4}$ en $[4, 29]$
18. Trobeu l'equació de la recta que passa pel punt $(3, 4)$ i talla el primer quadrant en un triangle d'àrea mínima.
19. Volem inscriure un rectangle a l'el·lipse $x^2/400 + y^2/225 = 1$, de manera que els costats siguin paral·lels als eixos de l'el·lipse. Calculeu les dimensions del rectangle en cadascun dels casos següents:
- (a) La seva àrea sigui màxima (b) El seu perímetre sigui màxim

Exercicis bàsics

20. A continuació teniu dos resultats d'aspecte molt semblant. Un fa referència al càlcul de la potència n -èsima d'un binomi, l'altre al càlcul de la derivada n -èsima del producte de dues funcions. S'anomenen, respectivament, Teorema del Binomi de Newton i Fórmula de Leibniz. El coeficient $\binom{n}{k}$, nombre combinatori n sobre k , es defineix com: $\binom{n}{k} = \frac{n(n-1)\cdots(n-k+1)}{k!}$, on $k! = k(k-1)\cdots 3\cdot 2\cdot 1$.

Els enunciat són:

$$(a+b)^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} a^{n-k} b^k = \quad (\text{Binomi de Newton})$$

$$\binom{n}{0} a^n + \binom{n}{1} a^{n-1} b + \cdots + \binom{n}{k} a^{n-k} b^k + \cdots + \binom{n}{n-1} a b^{n-1} + \binom{n}{n} b^n$$

$$(fg)^{(n)} = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} f^{(n-k)} g^{(k)} = \quad (\text{Fórmula de Leibniz})$$

$$\binom{n}{0} f^{(n)} g + \binom{n}{1} f^{(n-1)} g' + \cdots + \binom{n}{k} f^{(n-k)} g^{(k)} + \cdots + \binom{n}{n-1} f' g^{(n-1)} + \binom{n}{n} f g^{(n)}$$

Useu-los per calcular:

(a) $(1+x)^4$	(d) La derivada cinquena de $f(x) = x \cos x$
(b) $(1-x)^5$	(e) La derivada n -èsima de $g(x) = (ax^2 + bx + c)e^x$
(c) $(x^2 - 2\sqrt{x})^5$	(f) $f^{(n)}(0)$, $g^{(n)}(0)$, on $f(x) = x \cos x$ i $g(x) = x \sin x$

21. Per a quin valor de $\lambda \in \mathbb{R}$ la corba $y = e^{\lambda x}$ i la recta $y = x$ són tangents?
22. Hi ha alguna recta que sigui tangent, simultàniament, a les paràboles d'equacions $y = -x^2$ i $y = x^2 - 2x + 5$?
23. Trobeu l'equació de la paràbola amb eix de simetria horitzontal, que passa pel punt $(1, 0)$ i és tangent a la recta $y = 2x$ en el punt $(2, 4)$. Doneu-ne també les coordenades del vèrtex.
24. Calculeu les equacions de les rectes tangents a la circumferència de centre $(3, -1)$ i radi 2, paral·leles a la recta d'equació $y = \sqrt{3}x$. Doneu també els punts de tangència.
25. Trobeu les equacions de les rectes tangents a $9x^2 + 16y^2 = 52$ paral·leles a la recta $9x - 8y = 1$.
26. Considerem la corba C d'equació

$$\ln\left(\frac{x}{x^2 + y^2}\right) + y \arctan(x) = \tan(2xy)$$

- (a) Determineu els punts de tall de C amb l'eix OX .
- (b) Calculeu l'equació de la recta perpendicular a C en el punt (o punts) de l'apartat anterior.
27. Calculeu l'àrea del triangle format per l'eix OX i les rectes tangent i normal a la cúbica d'equació $x^3 + y^3 = \frac{9}{2}xy$, en el punt $(1, 2)$.
28. Quin angle formen les rectes tangents en $(0, 0)$ a les corbes d'equació $5y - 2x + y^3 - x^2y = 0$ i $2y + 5x + x^4 - x^3y^2 = 0$?

29. Quin angle formen, en el punt de tall, la hipèrbola $y = \frac{1}{x}$ i la paràbola $y = \sqrt{x}$?

30. Calculeu els límits següents:

$$\begin{array}{lll}
 \text{(a)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \tan x}{\sin^3 x} & \text{(e)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cosh x - 1}{1 - \cos x} & \text{(i)} \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{x}{x-1} - \frac{1}{\ln x} \right) \\
 \text{(b)} \lim_{x \rightarrow 0^+} x \ln x & \text{(f)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^n}{e^x}, \text{ on } n \in \mathbb{N} & \text{(j)} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\cos x}{x^2} \\
 \text{(c)} \lim_{x \rightarrow 0^+} x^x & \text{(g)} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x - \sin x}{x + \sin x} & \text{(k)} \lim_{x \rightarrow 0} \sin \left(\frac{1}{x} \right) \cdot \sin x \\
 \text{(d)} \lim_{x \rightarrow 0^+} \tan x \ln x & \text{(h)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2 \sin^2 x}{(1 - \cos^2 x)^2} & \text{(l)} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1) \sin \left(\frac{1}{x-1} \right)}{\sin x}.
 \end{array}$$

31. Donats $\alpha \in (0, +\infty)$ i $\beta \in (0, 1)$, calculeu els límits següents:

$$\begin{array}{lll}
 \text{(a)} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^\alpha}{e^x} & \text{(b)} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln^\alpha x}{x} & \text{(c)} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x^\beta}
 \end{array}$$

32. Calculeu, en funció de $n \in \mathbb{N}$, el polinomi de Taylor de grau $\leq n$ de $f(x)$ a l'origen:

$$\text{(a)} f(x) = \ln(1+x) \quad \text{(b)} f(x) = \frac{x+1}{x-1} \quad \text{(c)} f(x) = \frac{1}{3x+2} \quad \text{(d)} f(x) = \cos x \quad \text{(e)} f(x) = \frac{1}{1+x}$$

33. En cadascun dels següents apartats, calculeu el polinomi de Taylor de grau n de la funció f centrat en el punt $x = a$, useu-lo per calcular un valor aproximat de V i determineu, mitjançant la fórmula del residu de Lagrange, una fita de l'error en l'aproximació.

$$\begin{array}{ll}
 \text{(a)} f(x) = \sin x, \quad n = 3, \quad a = 0, \quad V = \sin(1). \\
 \text{(b)} f(x) = \ln(1+x), \quad n = 3, \quad a = 0, \quad V = \ln(3/2). \\
 \text{(c)} f(x) = \sqrt[3]{x}, \quad n = 2, \quad a = 8, \quad V = \sqrt[3]{10}. \\
 \text{(d)} f(x) = \sqrt{4+x}, \quad n = 2, \quad a = 0, \quad V = \sqrt{4.1}. \\
 \text{(e)} f(x) = e^x, \quad n = 3, \quad a = 0, \quad V = \sqrt[4]{e}.
 \end{array}$$

34. Estudieu els extrems relatius de les funcions següents:

$$\begin{array}{ll}
 \text{(a)} f(x) = x^3 + 48/x & \text{(e)} f(x) = 2x + 3\sqrt[3]{x^2} - 1 \\
 \text{(b)} f(x) = (x-1)^{1/3}(x+2)^{2/3} & \text{(f)} f(x) = 2x^6 + 3x^4 - 2 \\
 \text{(c)} f(x) = |x^2 - 1| + 1 & \text{(g)} f(x) = 1 - e^{-x}x^4 \\
 \text{(d)} f(x) = x^3 - x + 2|x-1| + 1 & \text{(h)} f(x) = \sin^3 x
 \end{array}$$

35. Estudieu els extrems absoluts de les funcions següents en els intervals donats:

$$\begin{array}{ll}
 \text{(a)} f(x) = |x-3| \text{ en } [0, 4] & \text{(d)} f(x) = 3x^4 + 16x^3 + 6x^2 - 72x \text{ en } [0, +\infty) \\
 \text{(b)} f(x) = x^5 + x^3 \text{ en } \mathbb{R} & \text{(e)} f(x) = \frac{x}{1+x^2} \text{ en } \mathbb{R} \\
 \text{(c)} f(x) = \frac{1}{1+x^2} \text{ en } \mathbb{R} & \text{(f)} f(x) = \ln \left(\frac{1}{\sin x} \right) \text{ en } (0, \pi)
 \end{array}$$

36. Trobeu la distància mínima pel punt $(4, 2)$ a la paràbola $y^2 = 8x$.

37. Calculeu els punts de la corba d'equació $y^2 = 2xy + x + \frac{1}{2}$, tals que el quadrat de la diferència de les seves coordenades sigui mínim.

38. Raoneu si la funció $f(x) = 1 + x^8 e^{-x}$ té un extrem relatiu a l'origen, de dues maneres diferents: estudiant-ne el creixement, i a partir dels polinomis de Taylor de la funció e^{-x} .

Exercicis avançats

39. Considerem la funció $f(x) = 2 \arctan x + \arcsin \left(\frac{2x}{1+x^2} \right)$.
- (a) Demostreu que és constant a cadascun dels interval $(-\infty, -1]$ i $[1, +\infty)$. Quins valor pren?
 - (b) És f constant a l'interval $(-1, 1)$?
40. Determineu el mínim $K \in \mathbb{R}$ tal que $x - x^2 \leq Ke^x$, per tot $x \in \mathbb{R}$.
41. Sigui $P = (a, b)$ un punt del primer quadrant ($a, b > 0$). Considerem la recta que passa per P i té pendent $m \in (-\infty, 0)$, i anomenem A i B els punts on aquesta recta talla a l'eix OX i OY respectivament.
- (a) Doneu una funció $S : (-\infty, 0) \rightarrow \mathbb{R}$ tal que $S(m)$ sigui l'àrea del triangle de vèrtexs A , B i l'origen.
 - (b) Doneu una funció $L : (-\infty, 0) \rightarrow \mathbb{R}$ tal que $L(m)$ sigui la longitud del segment AB .
 - (c) Raoneu si aquestes funcions tenen extrems absoluts i, en cas afirmatiu, calculeu-los.
42. Considerem la funció definida per $f(x) = x^2 \sin \left(\frac{1}{x} \right) + 2x^2$ (si $x \neq 0$), $f(0) = 0$.
- (a) És f derivable en $x = 0$?
 - (b) Té f un extrem relatiu en $x = 0$?
43. En cadascun dels següents apartats, volem usar polinomis de Taylor per calcular el valor h amb un error inferior a ϵ . Determineu de quina funció, en quin punt i de quin grau serà el polinomi més adient.
(a) $h = \sqrt[4]{e}$, $\epsilon = 3 \times 10^{-4}$	(c) $h = \sin(0.1)$, $\epsilon = 10^{-6}$
(b) $h = \ln(0.8)$, $\epsilon = 10^{-3}$	(d) $h = \cos(-0.3)$, $\epsilon = 2 \times 10^{-3}$

3 Integració de funcions d'una variable (1a. part)

Exercicis introductoris

1. Calculeu, com a quasi-immediates, les primitives següents:

$$\begin{array}{llll} \text{(a)} \int (x-2)^{3/2} dx & \text{(c)} \int \frac{dx}{\sqrt{x+3}} & \text{(e)} \int \sqrt{2-3x} dx & \text{(g)} \int y^3 \sqrt{1+y^4} dy \\ \text{(b)} \int \frac{dx}{(x-1)^3} & \text{(d)} \int \sqrt{3x-1} dx & \text{(f)} \int x \sqrt[3]{2x^2+3} dx & \text{(h)} \int \frac{x dx}{(x^2+4)^3} \end{array}$$

2. Calculeu, com a quasi-immediates, les primitives següents:

$$\begin{array}{llll} \text{(a)} \int \cos 3x dx & \text{(d)} \int \frac{dx}{9+x^2} & \text{(g)} \int (x^2-x)^4(2x-1) dx & \text{(j)} \int \frac{(x+1)(x-2)}{\sqrt{x}} dx \\ \text{(b)} \int \frac{\sin y}{\cos^2 y} dy & \text{(e)} \int \frac{dx}{\sqrt{25-16x^2}} & \text{(h)} \int \frac{(x+1)}{\sqrt{x^2+2x-4}} dx & \text{(k)} \int \cos^4 x \sin x dx \\ \text{(c)} \int \frac{dx}{\sqrt{4-x^2}} & \text{(f)} \int \frac{dx}{4x^2+9} & \text{(i)} \int \frac{(1+\sqrt{x})^2}{\sqrt{x}} dx & \text{(l)} \int \frac{\ln x}{x} dx \end{array}$$

3. Calculeu, com a quasi-immediates, les primitives següents:

$$\begin{array}{llll} \text{(a)} \int \frac{x^8}{x^9-1} dx & \text{(c)} \int \frac{\sin 3x}{1-\cos 3x} dx & \text{(e)} \int (e^x+1)^2 dx & \text{(g)} \int \frac{e^{2x}}{e^{2x}+3} dx \\ \text{(b)} \int \frac{\sqrt{\ln x+3}}{x} dx & \text{(d)} \int \frac{e^{1/x}}{x^2} dx & \text{(f)} \int (e^x-x^e) dx & \text{(h)} \int x \tan(x^2) dx \end{array}$$

4. Calculeu les següents primitives pel mètode d'integració per parts:

$$\begin{array}{lll} \text{(a)} \int x \cos x dx & \text{(c)} \int x \arctan x dx & \text{(e)} \int \frac{\ln x}{x^2} dx \\ \text{(b)} \int \arccos 2x dx & \text{(d)} \int x^2 e^{-3x} dx & \text{(f)} \int x \cosh x dx \end{array}$$

5. Calculeu les integrals racionals següents:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} \int \frac{x^4-8}{x+2} dx & \text{(c)} \int \frac{3x^3-4x^2+3x}{x^2+1} dx \\ \text{(b)} \int \frac{x^3+6x^2+4x-7}{x^2+2x-1} dx & \text{(d)} \int \frac{dx}{x^2-9} \end{array}$$

6. Calculeu les integrals racionals següents:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} \int \frac{x^2+3x-4}{x^2-2x-8} dx & \text{(c)} \int \frac{x dx}{(x-2)^2} \\ \text{(b)} \int \frac{2x-1}{x^2+x} dx & \text{(d)} \int \frac{x^4 dx}{(1-x)^3} \end{array}$$

Exercicis bàsics

7. Calculeu, com a quasi-immediates, les primitives següents:

$$\begin{array}{llll} \text{(a)} \int \frac{(1+x)^2}{\sqrt{x}} dx & \text{(c)} \int \frac{x}{x^4+3} dx & \text{(e)} \int \frac{dx}{\sqrt{x}(1-\sqrt{x})} & \text{(g)} \int \frac{e^x}{\sqrt{1-e^{2x}}} dx \\ \text{(b)} \int \frac{x^2}{\sqrt{1-x^6}} dx & \text{(d)} \int \frac{1}{x \ln x} dx & \text{(f)} \int \frac{e^{x+1}}{e^x+1} dx & \text{(h)} \int \frac{e^x}{4+e^{2x}} dx \end{array}$$

8. Calculeu, com a quasi-immediates, les primitives següents:

$$\begin{array}{llll} \text{(a)} \int \sin 3x \cos^5 3x \, dx & \text{(d)} \int \frac{x}{\cos^2(x^2)} \, dx & \text{(g)} \int \frac{\operatorname{tg} x - 1}{\operatorname{tg} x + 1} \, dx & \text{(j)} \int \frac{dx}{\sqrt{a^2 - b^2 x^2}} \\ \text{(b)} \int (x+1)(x^2+2x)^{10} \, dx & \text{(e)} \int \frac{\sin 2x}{\sqrt{\sin x}} \, dx & \text{(h)} \int \frac{dx}{a^2 + b^2 x^2} & \text{(k)} \int \frac{dx}{x \ln^2 x} \\ \text{(c)} \int x^2 \sin(x^3) \, dx & \text{(f)} \int \operatorname{tg} x \, dx & \text{(i)} \int \frac{dx}{e^x + e^{-x}} & \text{(l)} \int \frac{dx}{x \ln x \ln \ln x} \end{array}$$

9. Calculeu les següents primitives pel mètode d'integració per parts:

$$\text{(a)} \int \frac{x}{\cos^2(3x)} \, dx \quad \text{(b)} \int x^3 \sin x \, dx \quad \text{(c)} \int x^3 e^{x^2} \, dx \quad \text{(d)} \int \sin \sqrt{x} \, dx$$

10. Calculeu les integrals següents pel mètode d'integració per parts:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} \int e^{ax} \cos(bx) \, dx, \text{ on } a, b \in \mathbb{R}. & \text{(c)} \int x^n \ln x \, dx, \text{ on } n \in \mathbb{Z}. \\ \text{(b)} \int e^{ax} \sin(bx) \, dx, \text{ on } a, b \in \mathbb{R}. & \text{(d)} \int x e^{3x} \sin x \, dx \end{array}$$

11. Donada una constant $a \in \mathbb{R}$, considerem per cada $n \in \mathbb{N}$ la integral $I_n = \int x^n e^{ax} \, dx$.

$$\text{(a)} \text{ Useu el mètode d'integració per parts a fi d'establir la igualtat } I_n = \frac{x^n e^{ax}}{a} - \frac{n}{a} I_{n-1}.$$

$$\text{(b)} \text{ Utilitzeu l'expressió anterior per calcular } \int x^2 e^{2x} \, dx.$$

12. Calculeu les integrals racionals següents:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} \int \frac{1}{x^4 - 2x^2 + 1} \, dx & \text{(c)} \int \frac{x^3 + x^2 + x + 2}{x^4 + 3x^2 + 2} \, dx \\ \text{(b)} \int \frac{x^3 + x^2 - x - 1}{x^3 + x} \, dx & \text{(d)} \int \frac{1}{x^4 + 3x^2 + 2} \, dx \end{array}$$

13. Calculeu les integrals racionals següents:

$$\begin{array}{lll} \text{(a)} \int \frac{x+3}{x^2+x+2} \, dx & \text{(c)} \int \frac{1}{x^3-1} \, dx & \text{(e)} \int \frac{(x-1)^2}{(x+1)(x^2+4x+9)} \, dx \\ \text{(b)} \int \frac{x^3 \, dx}{(x^2+x-2)(x^2+x+2)} & \text{(d)} \int \frac{1}{x^3+1} \, dx & \end{array}$$

Exercicis avançats

14. Sigui $a \in \mathbb{R}$ una constant i P un polinomi. Indiquem $H_P = \int P(x) e^{ax} \, dx$.

(a) Useu el mètode d'integració per parts a fi d'establir la següent relació:

$$H_P = \frac{e^{ax}}{a} P(x) - \frac{1}{a} H_{P'}$$

(b) Iterant aquesta igualtat obteniu l'expressió:

$$\int P(x) e^{ax} \, dx = \frac{e^{ax}}{a} \left(P(x) - \frac{P'(x)}{a} + \frac{P''(x)}{a^2} - \frac{P'''(x)}{a^3} + \dots \right)$$

(c) Apliqueu-ho a calcular primitives de $f(x) = x^5 e^{2x}$ i $g(x) = (x^2 - 3x + 11) e^{-x}$.

3 Integració de funcions d'una variable (2a. part)

Exercicis introductoris

- Useu les fórmules de l'angle doble i la relació $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ per calcular les integrals següents:
 (a) $\int \sin^2 x \, dx$ (b) $\int \cos^3 x \sin^2 x \, dx$ (c) $\int \cos^2 x \sin^2 x \, dx$ (d) $\int \sin^4(2x) \, dx$ (e) $\int \cos^7 x \sin^9 x \, dx$
- Calculeu les següents integrals indefinides:
 (a) $\int \sinh^2 x \, dx$ (b) $\int \cosh^3 x \sinh^2 x \, dx$ (c) $\int \cosh^2 x \sinh^2 x \, dx$ (d) $\int \cosh^7 x \sinh^9 x \, dx$
Indicació: useu fórmules anàlogues a les de l'exercici anterior.
- Calculeu les següents integrals quasi-immediates, emprant canvis de variable adients:
 (a) $\int x \cos(x^2) \sin(x^2) \, dx$ (b) $\int \frac{\arctg x}{(1+x^2)(2+\arctg^2 x)} \, dx$ (c) $\int \frac{x \ln(1+x^2)}{1+x^2} \, dx$
- Calculeu les integrals definides següents, utilitzant les propietats de funció parell o senar.
 (a) $\int_{-2}^2 \frac{1}{x^2+4} \, dx$ (b) $\int_{-2}^2 x \cos(\sqrt[3]{x}) \, dx$ (c) $\int_{-3}^3 \sin^3\left(\frac{x^5}{5}\right) \, dx$ (d) $\int_{-\pi/2}^{\pi/2} \cos^2 x \, dx$
- Calculeu el valor mitjà de les funcions següents en els intervals indicats:
 (a) $f(x) = x \sqrt[4]{x^2+1}$, en $[0, 3/4]$ (b) $f(x) = \frac{\sin x}{\cos^2 x}$, en $[0, \pi/3]$
- Calculeu $\int_0^{2\pi} x \sin(nx) \, dx$, en funció de $n \in \mathbb{N}$.
- Calculeu l'àrea de la regió fitada limitada per les corbes següents:
 (a) $y = 9 - x^2$, $y = x + 3$ (c) $y = e^x$, $y = e^{-x}$, $x = 0$, $x = 2$
 (b) $y = x^2 - 4$, $y = 8 - 2x^2$ (d) $y = \operatorname{tg} x$, $x = 0$, $x = \pi/4$

Exercicis bàsics

- Calculeu les següents integrals de funcions trigonomètriques:
 (a) $\int \sin^5 x \cos^5 x \, dx$ (c) $\int \cos^6\left(\frac{x}{2}\right) \, dx$ (e) $\int \frac{\sin^2 x \, dx}{1 + \cos x}$
 (b) $\int \sin^3(2x) \, dx$ (d) $\int \sin^3 x \cos^2 x \, dx$ (f) $\int \frac{\cos^3 x \, dx}{\sin^4 x}$
- Calculeu les següents integrals de funcions trigonomètriques:
 (a) $\int x(\cos^3(x^2) - \sin(x^2)) \, dx$
 (b) $\int \operatorname{tg}^3 x \, dx$
 (c) $\int \frac{\cos^3 x \, dx}{1 - \sin x}$
- Calculeu les integrals següents, aplicant canvis de variable trigonomètrics o hiperbòlics adients:
 (a) $\int \frac{dx}{(4-x^2)^{3/2}}$ (c) $\int \sqrt{x^2+4} \, dx$ (e) $\int \frac{x^4 \, dx}{\sqrt{(1-x^2)^3}}$ (g) $\int \sqrt{x^6+x^4} \, dx$
 (b) $\int \frac{\sqrt{25-x^2}}{x} \, dx$ (d) $\int \frac{x^2 \, dx}{\sqrt{x^2-16}}$ (f) $\int \sqrt{-x^2+2x} \, dx$ (h) $\int \sqrt{x^2+2x} \, dx$

11. Calculeu les integrals següents, aplicant un canvi trigonomètric després d'integrar per parts.

$$(a) \int x \arcsin x \, dx \quad (b) \int x \arccos x \, dx$$

12. Calculeu les integrals següents, fent un canvi adequat per convertir-les en integrals racionals.

$$(a) \int \frac{dx}{\sin x} \quad (c) \int \operatorname{tg}^4 x \, dx \quad (e) \int \frac{1}{1 + \operatorname{tg} x} \, dx \quad (g) \int \frac{\sin x}{\cos^2 x - \sin^2 x} \, dx$$

$$(b) \int \frac{dx}{\cos x} \quad (d) \int \frac{\sin^2 x}{\cos x} \, dx \quad (f) \int \frac{\sin x \cos x}{1 - \cos x} \, dx \quad (h) \int \frac{(2 + \operatorname{tg}^2 x) \, dx}{\cos^2 x (1 + \operatorname{tg}^3 x)}$$

13. Calculeu les integrals següents, mitjançant un canvi de variable adient:

$$(a) \int \frac{\sqrt{x}}{1+x} \, dx \quad (c) \int \frac{dx}{3 + \sqrt{x+2}} \quad (e) \int \sin \sqrt{x} \, dx \quad (g) \int \frac{\sqrt[4]{x}}{1 + \sqrt{x}} \, dx$$

$$(b) \int \frac{dx}{\sqrt{x}(1 + \sqrt{x})} \quad (d) \int \frac{1 - \sqrt{3x+2}}{1 + \sqrt{3x+2}} \, dx \quad (f) \int \sqrt{1 + \sqrt{x}} \, dx \quad (h) \int \frac{\sqrt{x}}{1 + \sqrt[3]{x}} \, dx$$

14. Calculeu les integrals següents, mitjançant un canvi de variable adequat:

$$(a) \int \frac{dx}{e^{2x} - 3e^x} \quad (b) \int \frac{(e^x - 2)e^x}{e^x + 1} \, dx \quad (c) \int \frac{\ln(3x)}{x \ln(6x)} \, dx$$

15. Calculeu l'àrea de la regió fitada limitada per les corbes següents:

$$(a) x = 1 + y^2, x = 10 \quad (c) xy = 12, y = 0, x = 1, x = e^2$$

$$(b) x = 3y^2 - 9, x = 0, y = 0, y = 1 \quad (d) y^2 = 4x, 4x - 4y + 3 = 0$$

$$(e) x = 6y - y^2, x = y^2 - 2y$$

16. Calculeu l'àrea de la regió limitada per les gràfiques de les funcions següents:

$$(a) f(x) = 2x - x^2, g(x) = x^3 \quad (c) f(x) = x^4 - 5x^2 + x + 5, g(x) = x + 1$$

$$(b) f(x) = x^3 - 3x^2 + 2x, g(x) = 0 \quad (d) f(x) = x^3 - x^2, g(x) = 4x - 4$$

17. Calculeu l'àrea de la regió fitada limitada per les corbes $y = \sin x$, $y = \frac{3x}{5\pi}$ i $y = 0$.

Indicació: observeu que els punts de tall es poden calcular a ull.

18. Calculeu el volum dels sòlids de revolució obtinguts fent girar les regions del pla limitades per les corbes donades, respecte dels eixos indicats.

$$(a) y^2 = 8x \text{ i } x = 2; \text{ eix } OY \quad (f) 4x^2 + 9y^2 = 36; \text{ eix } OX$$

$$(b) y = 2x^2, x = 0, y = 0 \text{ i } x = 5; \text{ eix } OX \quad (g) 4x^2 + 9y^2 = 36; \text{ eix } OY$$

$$(c) y = 2x^2, y = 0, x = 0 \text{ i } x = 5; \text{ eix } OY \quad (h) y = x^2, y = 4x - x^2; \text{ eix } OX$$

$$(d) x^2 - y^2 = 16, y = 0 \text{ i } x = 8; \text{ eix } OX \quad (i) y = x^2 - 5x + 6 \text{ i } y = 0; \text{ eix } OY$$

$$(e) x^2 - y^2 = 16, y = 0 \text{ i } x = 8; \text{ eix } OY \quad (j) y = 2x, y = 0 \text{ i } x = 1; \text{ eix } OY$$

19. Determineu, a partir de la definició, quines de les integrals impròpies següents són convergents i, en tal cas, calculeu-ne el valor.

$$(a) \int_{-\infty}^{-3} \frac{1}{(2+x)^3} \, dx \quad (c) \int_{-\infty}^1 x e^{-x} \, dx \quad (e) \int_{-\infty}^{+\infty} x e^{-x^2} \, dx$$

$$(b) \int_2^{+\infty} e^{-3x} \, dx \quad (d) \int_{\pi/12}^{+\infty} e^{-x} \cos(3x) \, dx \quad (f) \int_{-\infty}^0 x e^x \, dx$$

Exercicis complementaris

20. Estudieu la convergència de les següents integrals impròpies:

$$(a) \int_1^{+\infty} \frac{\ln(x^2 + 1)}{x} \, dx \quad (c) \int_1^{+\infty} \frac{1}{x^2 + \sqrt{x}} \, dx \quad (e) \int_2^{+\infty} \frac{4 - 4 \sin(2x)}{x^3 + x^{1/3}} \, dx$$

$$(b) \int_3^{+\infty} \frac{1}{\sqrt{1+x^3}} \, dx \quad (d) \int_2^{+\infty} \frac{1}{x + \sin x} \, dx \quad (f) \int_{-\infty}^{+\infty} e^{-x^2} \, dx$$

4 Funcions de diverses variables

Exercicis introductoris

- Dibuixeu les corbes de nivell de les funcions següents:
 - $f(x, y) = x + y$
 - $f(x, y) = \sqrt{xy}$
 - $f(x, y) = x^2 + y^2$
 - $f(x, y) = \frac{y}{\sqrt{x}}$
- Useu seccions planes per identificar les superfícies següents:
 - $x + 2y + 3z = 1$
 - $x^2 + y^2 + z^2 = 5$
 - $36y^2 - x^2 + 36z^2 = 9$
 - $5y = -z^2 + x^2$
 - $9x^2 + 4y^2 + 36z^2 = 36$
 - $9x^2 + 4y^2 - 36z^2 = 36$
 - $x^2 + 4y^2 - 4z^2 + 4 = 0$
 - $x^2 + 4y^2 = 1$
 - $x^2 + y^2 + 2y = z^2 - 1$
 - $x^2 + 4y^2 + 2z^2 - 6x - 16y - 16z + 53 = 0$
- Doneu una parametrització de cadascuna de les següents corbes de \mathbb{R}^2 :
 - Segment que uneix els punts (a_1, b_1) i (a_2, b_2) .
 - Circumferència de centre (a, b) i radi R .
 - El·lipse de centre $(0, 0)$ i semieixos $a, b > 0$.
 - Paràbola d'equació $x = ay^2 + by + c$.
- En cadascuna de les següents corbes parametritzades, elimineu el paràmetre t , representeu la corba i determineu-ne el sentit de recorregut.
 - $\gamma(t) = (t - 1, 3t + 2)$, $t \in (-\infty, 2]$
 - $\gamma(t) = (t - 1, t^3)$, $t \in \mathbb{R}$
 - $\gamma(t) = (t - 1, t(t + 4))$, $t \in \mathbb{R}$
 - $\gamma(t) = (a \cos t, b \sin t)$, $t \in [0, \pi]$, $a, b > 0$
 - $\gamma(t) = (a \cos t, b \sin t)$, $t \in [0, 6\pi]$, $a, b > 0$
 - $\gamma(t) = (a \sin t, b \cos t)$, $t \in [0, \pi]$, $a, b > 0$
 - $\gamma(t) = (a \cosh t, b \sinh t)$, $t \in \mathbb{R}$, $a, b > 0$
 - $\gamma(t) = (-a \cosh t, b \sinh t)$, $t \in [0, +\infty)$, $a, b > 0$
- Quina és la diferència entre les corbes parametritzades $\alpha(t) = (t, t, t^2)$, $\beta(t) = (t^2, t^2, t^4)$ i $\gamma(t) = (\sin t, \sin t, \sin^2 t)$, quan t recorre la recta real?
- Calculeu el vector tangent i l'equació cartesiana de la recta tangent a les següents corbes parametritzades, per als valors indicats del paràmetre:
 - $\gamma(t) = (t - 1, t^3)$, $t \in \mathbb{R}$, per $t_0 = 0$ i $t_1 = 1$.
 - $\gamma(t) = (2 \cos t, 3 \sin t)$, $t \in [0, 2\pi]$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \frac{\pi}{4}$ i $t_2 = \frac{\pi}{2}$.
 - $\gamma(t) = (\cosh t, \sinh t)$, $t \in \mathbb{R}$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \ln 2$ i $t_2 = -\ln 2$.
 - $\gamma(t) = (\sinh t, -\cosh t)$, $t \in \mathbb{R}$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \ln 3$.
 - $\gamma(t) = (t \cos t, t \sin t)$, $t \in \mathbb{R}$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \frac{\pi}{2}$, $t_2 = \pi$ i $t_3 = 2\pi$.

Exercicis bàsics

7. Determineu el domini i el recorregut (imatge) de les funcions següents:

- (a) $f(x, y) = \ln(y - x)$ (d) $f(x, y) = \sqrt{\cos(2\pi x) - 1}$
 (b) $f(x, y) = \arcsin(x/y)$ (e) $f(t) = \left(\cos \frac{1}{t}, \sin \frac{1}{t}\right)$
 (c) $f(x, y) = 1 - |x| - |y|$

8. Descriviu les corbes de nivell de les funcions següents:

- (a) $f(x, y) = x + 5y - 7$ (d) $f(x, y) = (xy)^{1/2}$ (g) $f(x, y) = x^2 + y^2 + 2x$
 (b) $f(x, y) = 3x^2 + 2y^2$ (e) $f(x, y) = y/x^{1/2}$ (h) $f(x, y) = x^2 - y^2 + 4y$
 (c) $f(x, y) = xy$ (f) $f(x, y) = 1 - |x| - |y|$ (i) $f(x, y) = 4x^2 + y^2 + 16x + 2y$

9. Descriviu les superfícies de nivell de les funcions següents:

- (a) $f(x, y, z) = x + 2y + 3z$ (c) $f(x, y, z) = x^2 + 2y^2 + 3z^2$ (e) $f(x, y, z) = x^2 + y^2 - z^2$
 (b) $f(x, y, z) = -x^2 - y^2 - z^2$ (d) $f(x, y, z) = y^2 + z^2$ (f) $f(x, y, z) = z/(x^2 + y^2)$

10. Considerem la superfície $S = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid 3x^2 + 3y^2 + 12y + 12 = z^2\}$.

- (a) Determineu les seccions de S amb els plans d'equació $z = k$, per tot $k \in \mathbb{R}$.
 (b) Useu aquestes seccions (i d'altres, si us cal) per identificar la superfície.
 (c) Doneu una parametrització de la corba intersecció de S amb el pla $z = 3\sqrt{3}$.

11. Identifiqueu les següents corbes parametritzades, tot expressant-les com a intersecció de dues superfícies a l'espai, i calculeu-ne el vector tangent per als valors indicats del paràmetre:

- (a) $\gamma(t) = (t, t^2, 2t^2)$, $t \in \mathbb{R}$, per $t_0 = 0$, i $t_1 = -1$.
 (b) $\gamma(t) = (\cos t, \sin t, -4)$, $t \in [0, 2\pi]$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \frac{\pi}{2}$ i $t_2 = \pi$.
 (c) $\gamma(t) = (\cos t, \sin t, \cos t)$, $t \in [0, 2\pi]$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \frac{\pi}{2}$ i $t_2 = \pi$.
 (d) $\gamma(t) = (1, \sin t, \cos t)$, $t \in [0, 2\pi]$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \frac{\pi}{2}$ i $t_2 = \pi$.
 (e) $\gamma(t) = (\sin t, \cos t, t)$, $t \in \mathbb{R}$, per $t_0 = 0$, $t_1 = \frac{\pi}{2}$ i $t_2 = 2\pi$.

12. Identifiqueu les superfícies S_1 i S_2 , dibuixeu-ne la corba intersecció i parametritzeu-la:

- (a) $S_1 = \{x^2 + y^2 = 9\}$, $S_2 = \{y + z = 2\}$
 (b) $S_1 = \{x^2 + y^2 + z^2 = 1\}$, $S_2 = \{x^2 + y^2 + (z - 1)^2 = 1\}$
 (c) $S_1 = \{x^2 + y^2 = 1\}$, $S_2 = \{z = x^2 - y^2\}$
 (d) $S_1 = \{z^2 - x^2 - y^2 = \frac{1}{2}\}$, $S_2 = \{y = \frac{1}{\sqrt{2}}\}$

13. En cadascuna de les següents corbes parametritzades, elimineu el paràmetre t , representeu la corba i determineu-ne el sentit de recorregut.

- (a) $\gamma(t) = (\sin^2 t, 3 \cos^2 t)$, $t \in \mathbb{R}$
 (b) $\gamma(t) = \left(\frac{1}{\cos^2 t}, \tan^2 t\right)$, $t \in \left(-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}\right)$
 (c) $\gamma(t) = \left(\frac{1}{\cos t}, \tan t\right)$, $t \in \left(\frac{\pi}{2}, \frac{3\pi}{2}\right)$
 (d) $\gamma(t) = (x_0 + (x_1 - x_0)t, y_0 + (y_1 - y_0)t, z_0 + (z_1 - z_0)t)$, $t \in [0, 1]$, on $(x_0, y_0, z_0), (x_1, y_1, z_1) \in \mathbb{R}^3$

14. (a) Considereu el segment que uneix els punts (x_1, y_1) i (x_2, y_2) , doneu dues parametritzacions que, per $t \in [0, 1]$, recorrin el mateix segment però en sentits oposats l'una respecte de l'altra.

- (b) Considerem dues funcions contínues f, g i una corba parametritzada $\gamma(t) = (f(t), g(t))$, $t \in [0, 1]$. Comproveu que $\nu(t) = (f(1-t), g(1-t))$, $t \in [0, 1]$ és una parametrització de la mateixa corba recorreguda en sentit contrari.
- (c) Donada una funció contínua i invertible $f: I \rightarrow \mathbb{R}$, on I interval, doneu una parametrització de la gràfica de la funció inversa f^{-1} .
15. Determineu els punts de la corba parametritzada $\gamma(t) = (3t - t^3, 3t^2, 3t + t^3)$, $t \in \mathbb{R}$, amb recta tangent paral·lela al pla d'equació $3x + y + z + 2 = 0$.
16. Considerem les corbes parametritzades $\alpha(t) = (\cos t, \sin t, 2t)$ i $\beta(t) = (1, t^2 - 1, t + 1 - 12\pi)$, $t \in \mathbb{R}$.
- (a) Expressen la corba parametritzada β com la intersecció de dues superfícies. Demostreu que descriu una paràbola i trobeu-ne el vèrtex.
- (b) Calculeu la recta tangent (en un punt genèric) a l'hèlix descrita per α .
- (c) Calculeu els punts d'intersecció de la paràbola amb l'hèlix. Quin és l'angle d'intersecció?
17. Considerem la corba parametritzada $\gamma(t) = (t - \sin t, 1 - \cos t, 4 \sin(t/2))$, $t \in \mathbb{R}$.
- (a) Demostreu que la corba no és fitada i que està continguda en el cilindre parabòlic $z^2 = 8y$.
- (b) Calculeu l'equació de la recta tangent a la corba, en un punt genèric $\gamma(t)$.
- (c) Calculeu els punts d'intersecció de la corba amb l'eix OX .
- (d) Demostreu que l'angle format pel vector tangent a un punt genèric de la corba, $\gamma(t_0)$, i l'eix OZ és equivalent a $\frac{t_0}{2}$.

Exercicis complementaris

18. Sigui $\sigma: I \rightarrow \mathbb{R}^n$ una corba parametritzada diferenciable tal que $\|\sigma(t)\|$ és constant (és a dir, és dins una superfície esfèrica amb centre l'origen). Proveu que els vectors posició $\sigma(t)$ i velocitat $\sigma'(t)$ són ortogonals en cada instant. (Indicació: Partiu de $\sigma(t) \cdot \sigma(t) = a^2$ (constant) i deriveu.) És cert el recíproc?

5 Càlcul diferencial en diverses variables

Exercicis introductoris

1. Calculeu les derivades parcials i la matriu jacobiana de les funcions següents en un punt arbitrari del seu domini:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} f(x, y) = x^2 + 3xy + y^2 & \text{(e)} f(x, y) = \operatorname{arctg}(y/x) \\ \text{(b)} f(x, y) = \frac{x}{y^2} - \frac{y}{x^2} & \text{(f)} F(x, y) = (x^2 - y, 3x + y^3, xy) \\ \text{(c)} f(x, y) = \sin(3x) \cos(4y) & \text{(g)} f(x, y) = \frac{x^2 + y^2}{x^2 - y^2} \\ \text{(d)} c(t) = (\cos t, \sin t) & \text{(h)} F(x, y) = (\sqrt{1 - y^2}, \sqrt{1 - x^2}) \end{array}$$

2. Calculeu les derivades direccionals $D_u f(a)$ següents:

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} f(x, y) = x^2 - 3y^3 + 5xy, & a = (1, -1), \quad u = (-4, 3) \\ \text{(b)} f(x, y, z) = x + xy + xyz, & a = (1, 2, -1), \quad u = (3, 2, -2) \\ \text{(c)} f(x, y) = y + x \cos xy, & a = (0, 0), \quad u = (1, \sqrt{3}) \\ \text{(d)} f(x, y) = 2x^2 + 3xy - y^2, & a = (1, -1), \quad u = (2, 1) \end{array}$$

3. Calculeu el pla tangent i la recta normal a les superfícies següents en els punts indicats.

$$\begin{array}{ll} \text{(a)} x^2 + y^2 + 2z^2 = 7, & \text{en el punt } (1, -2, -1) \\ \text{(b)} 2z^3 - x^2 = 3y^2, & \text{en el punt } (2, -2, 2) \\ \text{(c)} 2x^2 + 2xy + y^2 + z + 1 = 0, & \text{en el punt } (1, -2, -3) \\ \text{(d)} z = xy, & \text{en el punt } (3, -4, -12) \end{array}$$

4. Calculeu el gradient de les següents funcions en els punts indicats:

$$\begin{array}{lll} \text{(a)} \sqrt{x^2 + 2y^2}, & (1, 2) & \text{(b)} \arctan\left(\frac{y}{x}\right), \quad (1, 1) \\ \text{(c)} \ln\left(\frac{\sqrt{x^2 + y^2}}{\cos\left(\frac{x}{y}\right)}\right), & (\pi, 3) \end{array}$$

5. La temperatura d'un punt del pla ve donada per $T(x, y) = 10 + 6 \cos x \cos y + 3 \cos(2x) + 4 \cos(3y)$. Trobeu la direcció de màxim increment de la temperatura, la de màxima disminució i la de no variació, en el punt $P = (\pi/3, \pi/3)$.

6. Donada $f(x, y) = (x^2 + \operatorname{arctg} y)e^{-x}$

- Calculeu la direcció i sentit de màxim decreixement de la funció f en el punt $(1, 0)$.
- Quin és l'angle que forma la direcció anterior amb el vector $(1, 0)$?
- Calculeu un vector tangent a la corba de nivell de f que passa pel punt $(1, 0)$.
- Trobeu el pla tangent a la gràfica de la funció f en el punt amb coordenades $x = 1$ i $y = 0$.

7. Donada $f(x, y) = x \operatorname{arctg} y$

- Trobeu un vector perpendicular a la corba de nivell de f que passa pel punt $(0, 1)$.
- Determineu la direcció de màxim decreixement de la funció f en el punt $(0, 1)$.
- Calculeu el pendent de la recta tangent a la gràfica de f en el punt $(0, 1, 0)$, en la direcció del vector $(3, 4)$.

8. (a) Considereu les funcions $f(x, y, z) = xyz$ i $g(t) = (2 + t, 1 - t, 1 + t)$. Calculeu $(f \circ g)'(0)$ de dues maneres diferents.

- (b) Donades $f(x, y) = (e^x, x + y)$ i $g(u, v) = (u - v, \cos(uv), u - v)$, calculeu la diferencial de $g \circ f$ en $(0, 0)$ de dues formes diferents.
9. Calculeu les derivades parcials segones de les funcions següents:
- (a) $f(x, y) = \sin\left(x + \frac{1}{y}\right)$ (c) $h(x, y) = x \sin xy + y \cos xy$
 (b) $g(x, y) = x^y$ (d) $k(x, y) = \sqrt{x^2 + y^2}$
10. Calculeu el polinomi de Taylor de grau ≤ 2 de $f(x, y)$ centrat en el punt P :
- (a) $f(x, y) = e^x \cos y$, $P = (0, 0)$ (d) $f(x, y) = \sin(xy) + \cos(xy)$, $P = (0, 0)$
 (b) $f(x, y) = x^y$, $P = (1, 1)$ (e) $f(x, y) = e^{x^2 + \sin y}$, $P = (0, 0)$
 (c) $f(x, y) = \ln(2 + x - 3y)$, $P = (0, 0)$ (f) $f(x, y) = \sin(xy^2)$, $P = (1, 0)$
11. Estudieu els extrems locals de les següents funcions:
- (a) $f(x, y) = 2x + 4y - x^2 - y^2 - 3$ (d) $f(x, y) = 3x^2 + 2xy + 2x + y^2 + y + 4$
 (b) $f(x, y) = x^2 + 2xy + 2y^2$ (e) $f(x, y) = e^{1 - x^2 - y^2}$
 (c) $f(x, y) = 2x^2 + y^2 + 6xy + 10x - 6y + 5$ (f) $f(x, y) = -x^3 + 4xy - 2y^2 + 1$
12. Estudieu l'existència d'extrems absoluts de la funció f en el conjunt C . Calculeu-los, quan existeixin.
- (a) $f(x, y) = x^2 + y^2$, $C = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 = 1\}$.
 (b) $f(x, y) = x$, $C = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + 2y^2 = 3\}$.
 (c) $f(x, y) = 2x^2 + 2y^2 - x^4$, $C = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 \leq 3\}$.
 (d) $f(x, y, z) = x - y + z$, $C = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 + y^2 + z^2 = 2\}$.

Exercicis bàsics

13. Calculeu les derivades parcials de la funció $v(x_1, \dots, x_n) = \sum_{i=1}^n x_i + \sum_{i=1}^n x_i^2$.
14. Donada $f(x, y) = y + x^{(\ln x)(\arctan(\sin(\cos(xy))))}$, calculeu $\frac{\partial f}{\partial y}(1, 1)$.
(Indicació: en comptes d'usar les regles de derivació, penseu en la definició de derivada parcial).
15. Donada $f(x, y) = \frac{y \sin^2(x^2 + xe^{xy})}{(x^2 + y^2 + 1)^3}$ i $a \in \mathbb{R}$, calculeu $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(a, 0)$.
(Indicació: en comptes d'usar les regles de derivació, penseu en la definició de derivada parcial).
16. (a) Demostreu que les superfícies d'equacions $x^2 + y^2 + z^2 = 18$ i $xy = 9$ són tangents en el punt $(3, 3, 0)$.
 (b) Demostreu que les superfícies d'equacions $x^2 + y^2 + z^2 - 8x - 8y - 6z + 24 = 0$ i $x^2 + 3y^2 + 2z^2 = 9$ són tangents en el punt $(2, 1, 1)$.
17. Calculeu tots els punts de \mathbb{R}^2 on la gràfica de la funció $f(x, y) = (1 - \sin x)y + y^3 + 1$ té pla tangent paral·lel al pla XY . Escriviu també l'equació d'aquests plans tangents.
18. Calculeu les derivades parcials de les funcions compostes indicades.
- (a) $F = f \circ g$, amb $f(x, y, z) = x^2y + y^2z - xyz$, $g(u, v) = (u + v, u - v, u)$.
 (b) $F = f \circ g$, amb $f(x, y) = \frac{x + y}{1 - xy}$, $g(u, v) = (\operatorname{tg} u, \operatorname{tg} v)$
19. Sigui $f: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ diferenciable, i definim $g(x, y, z) = f(3x - y + 2z, x + y - 2z, 2x + 5y - z)$. Raoneu que g és diferenciable i expresseu en termes de f la seva matriu jacobiana en el punt $(1, 1, 3)$.

20. (a) Considerem la funció $f(x, y) = (\sin(y \ln x), (y \ln x)^2)$ definida a $D = \{x > 0\} \subseteq \mathbb{R}^2$.
Determineu dues funcions $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^2$ i $h: D \rightarrow \mathbb{R}$ tals que $f = g \circ h$ i useu la regla de la cadena per calcular $Df(x, y)$.
- (b) Considerem la funció $f(x, y) = (e^{x-y^2}, \frac{1}{y^2-x})$ definida a $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x < y^2\} \subseteq \mathbb{R}^2$.
Determineu dues funcions $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^2$ i $h: D \rightarrow \mathbb{R}$ tals que $f = g \circ h$ i useu la regla de la cadena per calcular $Df(x, y)$.
21. (a) Sigui $\sigma: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^2$ una corba parametritzada diferenciable tal que $\sigma(0) = (0, 0)$ i $\sigma'(0) = (1, 0)$.
Sigui $f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ donada per $f(x, y) = (x + y + 1, 2x - y)$. Calculeu l'equació de la recta tangent a la corba $f \circ \sigma$ en l'instant $t = 0$.
- (b) Considereu $f(x, y) = (e^{x+y}, e^{x-y})$ i sigui σ una corba parametritzada de \mathbb{R}^2 , diferenciable, tal que $\sigma(0) = (0, 0)$ i $\sigma'(0) = (1, 1)$. Calculeu l'equació de la recta tangent a la corba $f \circ \sigma$ en l'instant $t = 0$.
22. Considereu la funció $f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ donada per $f(x, y) = (e^x \sin y, e^x \cos y)$.
Sigui $g: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ una funció diferenciable. Si el pla tangent a la gràfica de g en el punt $(0, 1, 3)$ té equació $2x + y - z = -2$, trobeu l'equació del pla tangent a la gràfica de $(g \circ f)$ en el punt $(0, 0, 3)$.
23. Estudieu els extrems locals de les funcions $f(x, y)$ definides per les següents expressions:
(a) $x^3 + y^3 - 3xy$	(c) $xy(2x + 4y + 1)$	(e) $\ln(1 + x^2 + y^2)$
(b) $(x - y)(1 - xy)$	(d) $x^4 + y^4 - 2y^2 + 4xy - 2x^2$	(f) $x^5y + xy^5 + xy$
24. Calculeu els punts crítics de les funcions següents:
(a) $f(x, y, z) = x^2 - yz - \sin(xz)$	(e) $f(x, y, z) = 3 \ln x + 2 \ln y + 5 \ln z + \ln(22 - x - y - z)$
(b) $f(x, y, z) = x^4 - y^2 + z^2 - 2z$	(f) $f(x, y, z) = x^2z + y^2z + \frac{2}{3}z^3 - 4x - 4y - 10z + 1$
(c) $f(x, y, z) = xy - 2y + z^4 - 2$	(g) $f(x, y, z, t) = x^4 + z^2 - (t - 1)^2$
(d) $f(x, y, z) = xy + yz$	(h) $f(x, y, z, t) = (x - 2)^2 - 2(y - 3)^2 + t^2$
	(i) $f(x, y, z, t) = (x - 2)^2 + 2(y - 3)^2 + t^2$
25. Estudieu, en funció de $k \in \mathbb{R}$, el caràcter dels punts crítics de $f(x, y) = \frac{1}{2}(x^2 + y^2) + kxy$.
26. Trobeu i classifiqueu tots els punts crítics de les següents funcions:
- (a) $f(x, y) = -x^4 - y^6 + 2$
- (b) $g(x, y) = x^4 - y^6$
27. Representeu els següents conjunts, determineu-ne la frontera i estudieu si són compactes:
- (a) $A = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x + y = 1, x^2 + y^2 = 9, z = 0\}$
- (b) $B = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x = 2, y = 3, z \in (-1, 1)\}$
- (c) $C = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x = 2, y = 3, z \in [-1, 1]\}$
- (d) $D = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 + y^2 + 9z^2 = 1, z \geq 0\}$
- (e) $E = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 + y^2 \leq 1, |z| < 1\}$
- (f) $F = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y = 5\}$
- (g) $G = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 - y^2 = 1, x \leq 0\}$
- (h) $H = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + 4y^2 = 4, y \geq 0, x \leq 1\}$
- (i) $I = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 3x^2 + 3y^2 + 12y \leq 4\}$
- (j) $J = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x - 2y \leq 2, y \leq x\}$
- (k) $K = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 \leq y \leq 9\}$
- (l) $L = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 \leq 3x^2 + 3y^2 + 12y \leq 4\}$

(m) $M = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 - y^2 = 1, x > 0\}$

(n) $N = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 - y^2 \leq 1, y \leq x\}$

28. Estudieu l'existència d'extrems absoluts de la funció f en el conjunt A . Calculeu-los, quan existeixin.

(a) $f(x, y) = x^2 + y^2 - 2xy$, $A = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 \leq 1\}$

(b) $f(x, y) = x^2y$, $A = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid xy = 1\}$

(c) $f(x, y, z) = x + y + z$, $A = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 - y^2 = 1, 2x + z = 1\}$

29. Estudieu l'existència d'extrems absoluts de la funció f en el conjunt B . Calculeu-los, quan existeixin.

(a) $f(x, y) = x^2 + y^2 - 2x - 2y$, $B = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 \leq 8, x \geq 0, y \geq 0\}$.

(b) $f(x, y) = x^4 + y^4 - 4(x - y)^2$, $B = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 \leq x \leq 2, 0 \leq y \leq x\}$.

(c) $f(x, y) = x(1 - y^2) + \frac{1}{2}x^2(y - 1)$, $C = [0, 2] \times [0, 2]$.

30. Suposem que la superfície de la lluna es modelitza per l'esfera d'equació $x^2 + y^2 + z^2 = 1$. Si la temperatura T en un punt (x, y, z) de la lluna en un cert instant de temps és

$$T(x, y, z) = 200xy + z^2,$$

calculeu quina és la temperatura màxima i la temperatura mínima a la superfície llunar segons aquest model.

31. Calculeu de dues maneres diferents els extrems absoluts de $f(x, y) = x^2 - y^2 + 2xy$ en la circumferència d'equació $x^2 + y^2 = 1$.

32. Considerem el conjunt $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid (x + 3)^2 + y^2 \leq 16, y^2 \leq 2x + 14\}$.

(a) Dibuixeu el conjunt D i determineu si és compacte.

(b) Calculeu, si existeixen, els extrems absoluts de $f(x, y) = (x + 4)^2 + y^2$ en el conjunt D .

(c) Calculeu, si existeixen, els extrems absoluts de $f(x, y) = (x + 4)^2 + y^2$ en el conjunt $\text{Fr}(D)$.

(d) Calculeu, si existeixen, els extrems absoluts de $g(x, y) = (x + 1)^2 + y^2$ en el conjunt $\text{Fr}(D)$.

33. Sigui $P = (a, b)$ un punt de \mathbb{R}^2 i $\gamma(t) = (x(t), y(t))$, $t \in I \subseteq \mathbb{R}$, una parametrització diferenciable d'una corba C .

(a) Doneu una funció f , d'una variable, que expressi la distància de P a un punt arbitrari de C .

(b) Doneu una interpretació geomètrica dels extrems absoluts de f .

(c) Raoneu que, si f té extrems absoluts, llavors f^2 també i són els mateixos.

(d) Calculeu els punts de la paràbola $x = y^2 + 1$ a distància mínima del punt $\left(\frac{3}{4}, 1\right)$.

Quina és aquesta distància?

34. Tres països del sud-est asiàtic han concertat la seva producció d'arròs en comú. Si x, y, z són les quantitats que ha de produir cada país (en milions de tones), la relació entre elles segons l'acord concertat és $x^2 + 2y^2 + 6z^2 = 32000$. Volem calcular la major quantitat d'arròs que poden produir entre tots tres.

(a) Determineu una funció contínua f i un conjunt compacte D , i plantegeu l'enunciat com un problema d'extrems absoluts de f en D .

(b) Resoleu el problema d'extrems absoluts i determineu quina és la major quantitat d'arròs que poden produir entre tots tres països.

Exercicis complementaris

35. (a) Obteniu l'aproximació lineal de $F(x, y) = (x \sin y, y \cos x)$ en els punts $(0, 0)$ i $(\frac{\pi}{2}, \pi)$.
 (b) Calculeu una aproximació de $F\left(\frac{\pi+1}{2}, \pi - \frac{1}{2}\right)$ sense usar calculadora.
36. Considerem la funció $F(x, y) = (xy^{3/2}, x^{3/2} - y^2)$.
 Justifiqueu que és diferenciable en un entorn del punt $(4, 1)$, calculeu l'aproximació lineal de F en el punt $(4, 1)$, i useu-la per calcular una aproximació de $F(4.2, 1.1)$.
37. Estudieu els punts crítics de les funcions següents:
 (a) $f(x, y, z) = \cos(2x) \sin y + z^2$ (b) $f(x, y) = x^5 y + y^5 x + xy - 1$

Exercicis avançats

38. Sigui $f \in C^1(\mathbb{R}^2)$ tal que $f(x, x) = 0$ per tot $x \in \mathbb{R}$ i $\frac{\partial f}{\partial x}(0, 0) = 1$.
 Determineu un vector v , de norma 1, de manera que $D_v f(0, 0)$ sigui màxima.
39. Siguin $F \in C^2(\mathbb{R}^2)$ i $f \in C^2(\mathbb{R})$. Definim $G: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ per $G(x, y) = F(e^x + e^y, f(x + y))$.
 Suposem $D_i F(2, 0) = D_{ij} F(2, 0) = \lambda \neq 0$ per a tot $i, j \in \{1, 2\}$, $f(0) = 0$, $f'(0) = -1$ i $f''(0) \neq -\frac{1}{2}$.
 Determineu per a quins valors de $f''(0)$ té G un extrem local en $(0, 0)$.
40. Considerem la funció $f(x, y) = -3x^2 y^2 + x^3 y^3$.
 (a) Calculeu-ne els punts crítics i representeu-los gràficament.
 (b) Estudieu el caràcter dels punts crítics de $f(x, y)$ que es troben sobre els eixos coordenats.
 (c) Estudieu el caràcter de la resta de punts crítics de $f(x, y)$.
41. Estudieu si són compactes els següents conjunts:
 (a) $A = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid 2x^2 - z^2 = 2, y^2 + 2z^2 \leq 10, |x| \geq |z|\}$
 (b) $B = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^3 = y^2, z = x\}$
42. Donades les constants $a, b, c > 0$, trobeu els extrems absoluts de $f(x, y, z) = \frac{x}{a} + \frac{y}{b} + \frac{z}{c}$ en la regió

$$H = \left\{ (x, y, z) \mid \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1, z \geq 0 \right\}$$
43. Considerem la funció $f(x, y) = -y^4 - e^{-x^2} + 2y^2 \sqrt{e^x + e^{-x^2}}$.
 (a) Proveu que el seu únic punt crític és l'origen. $(0, 0)$.
 (b) Determineu el caràcter del punt crític de f .
 (c) Proveu que f no té mínim absolut. *Indicació: considereu els valors de f sobre l'eix OY .*
44. Considerem la funció $f(x, y) = (x + 1)^2 + y^2$ i el conjunt $C = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^3 = y^2\}$.
 (a) Raoneu l'existència d'extrems absoluts de f en C . (*Indicació: $f(x, y) = d^2((x, y), (-1, 0))$*)
 (b) Dibuixeu C i deduiu gràficament el mínim absolut de f en C .
 (c) Useu la tècnica dels multiplicadors de Lagrange per calcular aquest mínim i raoneu perquè no obtenim cap resultat.
45. Calculeu la mínima distància entre punts de les corbes d'equacions $x + y = 4$ i $x^2 + 4y^2 = 4$.
 Feu-ho de dues maneres diferents
46. Trobeu els extrems absoluts de la funció $f(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 + x + y + z$ en el conjunt
 $A = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 + y^2 + z^2 \leq 4, z \leq 1\}$.